

Dosarul nr.2r-443/22
2-21189370-01-2r-30082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Panfil)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton)

ÎNCHEIERE

16 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Igori Vignan,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Igori Vignan
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea
încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat,
împotriva încheierilor din 05 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 22 decembrie 2021, Igori Vignan a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea
încălcării art. 6 § 1 CEDO, dreptul la un proces echitabil, în termen rezonabil, din
partea Procuraturii Generale a Republicii Moldova, obligarea Republicii Moldova,
prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, de a-i repara
prejudiciul cauzat în sumă de 500000000 de lei.

Prin încheierea din 27 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,
nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată depusă de Igori Vignan împotriva
Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării
dreptului la judecare în termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat; s-a
comunicat lui Igori Vignan despre necesitatea înlăturării neajunsului menționat în
încheiere și anume de a prezenta cererea de chemare în judecată și înscrisurile
traduse în limba de stat și de a prezenta copia actului de identitate a reclamantului,
persoană fizică, precum și că, actele urmează a fi prezentate într-un număr egal cu
numărul de pârâți și intervenienți, plus un rând de copii pentru instanță, acordându-
i un termen de 7 zile din momentul primirii copiei încheierii; s-a explicat lui Igori
Vignan că, în cazul îndeplinirii în termen a cerințelor enumerate în încheiere, cererea
se consideră depusă la data prezentării inițiale în judecată, în caz contrar, cererea nu
se consideră depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

La 05 ianuarie 2022, Igori Vignan a depus cerere de recuzare a judecătorului
Cristina Panfil și a tuturor judecătorilor Republicii Moldova.

Prin încheierea din 10 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-
a respins ca fiind neîntemeiată cererea de recuzare înaintată de Igori Vignan

judecătorului Cristina Panfil; s-a restituit cauza spre examinare aceluiași complet de judecată.

La 10 ianuarie 2022, Igori Vignan a înregistrat cerere cu privire la asigurarea acțiunii.

Prin încheierea din 11 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de Igori Vignan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat; s-a remis lui Igori Vignan încheierea împreună cu cererea și înscrisurile anexate; s-a explicat lui Igori Vignan că, restituirea acțiunii, nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată după lichidarea neajunsurilor.

La 13 ianuarie 2022 și 24 ianuarie 2022, Igori Vignan a înregistrat cereri de recuzare a judecătorului Cristina Panfil și a tuturor judecătorilor Republicii Moldova.

La 04 februarie 2022, Igori Vignan a depus cerere de recurs împotriva încheierilor din 27 decembrie 2021 și din 11 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 22 februarie 2022, cauza a fost înregistrată la Curtea de Apel Chișinău și repartizată, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, spre examinare completului de judecată constituit din judecătorii: Ana Panov, președinte, Olga Cojocaru și Marina Anton, raportor.

La 07 iunie 2022, Igori Vignan a înregistrat cerere de recuzare a judecătorului Marina Anton și a tuturor judecătorilor Republicii Moldova.

Prin încheierea din 13 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea înaintată de Igori Vignan cu privire la recuzarea judecătorului Marina Anton.

La 04 iulie 2022, Igori Vignan a înregistrat cerere de recuzare.

Prin încheierea din 05 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a lăsat fără examinare cererea repetată de recuzare din 04 iulie 2022, înaintată de recurentul Igori Vignan, cu anexarea acesteia la materialele cauzei; pentru exercitarea drepturilor în mod abuziv, manifestată prin înaintarea cererii de recuzare repetitivă, s-a aplicat amendă judiciară lui Igori Vignan, în mărime de 5 unități convenționale, echivalentul a 250 de lei.

Prin încheierea din 05 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit recursul declarat de Igori Vignan împotriva încheierilor din 27 decembrie 2021 și din 11 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 17 august 2022, Igori Vignan a depus cerere de recurs împotriva încheierilor din 05 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea spre examinare, admiterea integrală a recursului, traducerea cererii de chemare în judecată, anexele și cererile de recurs în limba de stat în conformitate cu art. 24 alin.(1), (5) Cod de procedură civilă, art. 9 alin.(1), (4) al Legii privind organizarea judecătorească și art.118 alin.(1) al Constituției Republicii Moldova, constatarea încălcării art. 6 § 1 CEDO, dreptul la un proces echitabil, în termen rezonabil, conform art. 116 alin.(1) al Constituției Republicii Moldova și art. 4 alin.(4) al Legii nr. 87 de către instanța de apel, întrucât judecătorii i-au îngădit accesul la justiție, constatarea încălcării art. 13 CEDO, dreptul la un remediu efectiv, deoarece nu i-a fost aparat dreptul de instanța de apel la examinarea cauzei, obligație prevăzută de art. 4, art. 6 și art.357

Cod de procedură civilă, art.4 și art. 6 alin.(1) ale Legii privind organizarea judecătorească și art.18 alin.(1), art.20, art.26 alin.(1) ale Constituției Republicii Moldova, constatarea încălcării art.14 CEDO de către instanța de apel, pe motiv de naționalitate și limbă, având în vedere că Curtea de Apel activează traducători și urmau să traducă cererea de chemare în judecată cu anexele, cererile de recurs în limba de stat, în conformitate cu art. 24 alin.(1), (2), (5) Cod de procedură civilă, art.9 alin.(1), (2), (4) al Legii privind organizarea judecătorească și art.118 al Constituției Republicii Moldova, constatarea încălcării art.24 al Constituției Republicii Moldova, or, dreptul de a înainta recuzări este prevăzut de art. 50 alin. (1), art. 52 alin. (1)-(3), art. 53 alin. (1)-(3), art. 56 alin.(1) Cod de procedură civilă, anularea actelor emise de completul de judecată al instanței de apel, deoarece componența acestuia nu a corespuns cerințelor legii și Curtea de Apel a ignorat obligațiile sale, înrăutățindu-i situația, asigurarea accesului liber la justiție conform art. 20 al Constituției Republicii Moldova, transmiterea cauzei date către o instanță de o altă jurisdicție, traducerea actelor în limba rusă în conformitate cu art. 24 alin.(2) Cod de procedură civilă, art.9 alin.(2) al Legii privind organizarea judecătorească și art.118 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova.

În motivarea recursului s-a invocat că, în data de 03 august 2022 a primit încheierea din 05 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în limba de stat, fără traducere în limba rusă, prin care a fost supus unei amenzi judiciare, cu încălcarea art. 17 CEDO.

Totodată, a menționat că, nu a încălcat ordinea în ședințele de judecată, deoarece nu a fost prezent, nefiind respectată procedura de înștiințare prevăzută de art. 53 alin.(1), art. 102 alin.(4), art. 105 alin.(1), art. 16 alin.(1), (2), art. 10 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Recurentul a susținut că, a fost amendat pentru acțiuni absolut legale, dreptul de a înainta recuzări în conformitate cu art. 50 alin.(1) lit.e), art. 52 alin.(1), art. 56 alin.(1) Cod de procedură civilă. Judecătorii urmează să se abțină de la judecarea cauzei, cunoscând că sunt pasibili recuzării, însă nu respectă prevederile art. 49 alin.(3), art. 52 alin.(1), art. 53 alin.(3), art. 54 alin.(2) Cod de procedură civilă. Or, nu este posibil de constituit un complet de judecată, deoarece i-a recuzat, precum și nu este posibilă o examinare corectă, despre ce a indicat în cererile de recuzare, fiind ignorate cerințele de a transmite cauza la o instanță de o altă jurisdicție.

Completul de judecată a încălcat drepturile sale prevăzute de art. 22 alin.(1), art. 26 alin.(3), (4) și art. 27 Cod de procedură civilă, egalitatea părților în proces, precum și la înaintarea recuzărilor conform art. 50, art.52 și art.56 Cod de procedură civilă.

Recurentul a opinat că, toate acțiunile și hotărârile emise de Curtea de Apel sunt nevalabile și nu au efecte juridice conform Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017, care în art. 3 definește noțiunile de: corupție, entitate publică, risc de corupție, servicii de interes public. Iar conform art. 44 alin.(2), sunt infracțiuni următoarele acte de corupție: a) coruperea activă; g) traficul de influență; h) manipularea unui eveniment. Instanța de apel l-a lipsit de dreptul la un proces echitabil garantat de art. 20 al Constituției Republicii Moldova, art.1, art. 4, art.5, art.6 și art. 357 Cod de procedură civilă.

Cauza în Curtea de Apel nu a fost examinată de o instanță independentă și imparțială, contrar prevederilor art. 6 § 1 CEDO, precum și jurisprudenței CtEDO.

Judecătorii instanței de apel expediind încheierea fără traducere în limba rusă, au ignorat și solicitările din cererea de chemare în judecată și din recurs de a fi traduse, nerespectând prevederile art.9, art.10 ale Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești nr. 3465-XI din 01 septembrie 1989, art.12 alin.(1) al Legii cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor nr. 382-XV din 19 iulie 2001, ale Legii privind aprobarea Concepției politicii naționale a Republicii Moldova nr. 546-XV din 19 decembrie 2003, art.1 alin.(1), art. 6 ale Legii cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012, care interzice discriminarea. Aceste norme imperative au fost ignorate de către judecători.

Copia cererii de recurs a fost expediată în adresa intimatului la 30 august 2022, conform scrisorii (f.d.63) și a fost recepționată, conform avizului de recepție (f.d.65).

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va restitui recursul declarat de Igori Vignan, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) Cod de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art.437 alin.(1).

Alineatul 2 al aceluiași articol prevede că, recursul împotriva încheierii judecătorești se restituie în baza a cel puțin unuia din temeiurile prevăzute la alin.(1), printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.

Colegiul constată că, cererea de recurs depusă la data de 17 august 2022 de către Igori Vignan împotriva încheierilor din 05 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, pronunțate în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Igori Vignan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat, este redactată în limba rusă.

La capitolul dat, Colegiul învederează că, în conformitate cu art. 24 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

În Declarația de Independență din 27 august 1991, Parlamentul Republicii Moldova a proclamat independența țării, cu decretarea limbii române ca limbă de stat.

Conform art. 13 alin.(1) al Constituției Republicii Moldova, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine.

Preambulul Declarației de Independență și Constituția Republicii Moldova, care sunt două acte fundamentale, concurează referitor la denumirea limbii de stat a Republicii Moldova. Însă, în acest sens, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 36 din 05 decembrie 2013 privind interpretarea art. 13 al Constituției în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, a hotărât că, în sensul Preambulului Constituției, Declarația de Independență a Republicii Moldova face corp comun cu Constituția, fiind textul constituțional primar și imuabil al blocului de constituționalitate. În cazul existenței unor

divergențe între textul Declarației de Independență și textul Constituției, textul constituțional primar al Declarației de Independență prevalează. Or, Curtea a considerat că, prevederea conținută în Declarația de Independență referitoare la limba română ca limbă de stat a Republicii Moldova prevalează asupra prevederii referitoare la limba moldovenească conținute în articolul 13 al Constituției (§ 124).

De asemenea, art. 118 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) al Legii cu privire la organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06 iulie 1995 coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, la fel, statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat.

Prin prisma dispozițiilor art. 24 alin. (1) Cod de procedură civilă coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, art. 118 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) al Legii cu privire la organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06 iulie 1995, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba de stat a Republicii Moldova.

În această succesiune logică, instanța de recurs notează că, principiul utilizării limbii oficiale, consfințit în Declarația de Independență a Republicii Moldova, în art. 118 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova, art. 9 al Legii cu privire la organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06 iulie 1995 și art. 24 alin. (1) Cod de procedură civilă, impune ca judecarea cauzelor civile să aibă loc în limba oficială a statului.

Principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs, *inter alia* de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat- limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a punctat că, dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, § 230; *Pasquini vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24).

Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82)

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat, care este limba română, iar cetățenii justițiabili care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă, prin interpret, în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat.

Însă, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta

în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, dar în mod obligatoriu traduse și în limba de stat.

În aceste condiții, Colegiul accentuează că, în condițiile în care cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs.

Or, în conformitate cu articolul 10 alin. (1) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În consecință, instanța de recurs relevă că, ignorarea de către subiectul procesual civil a prescripțiilor legale și a condițiilor de legalitate a cererii de recurs ar lipsi procedura civilă de eficiență și ar submina efectele actului de justiție. În acest sens legiuitorul a instituit în procesul civil instituția sancțiunilor procedurale, una dintre care este perimarea, adică sancționarea pasivității participanților la proces.

Astfel, neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură atrage după sine perimarea, ca sancțiune procedurală pentru neglijența părților sau a participanților la proces în îndeplinirea obligațiilor sale procedurale, precum și de intenția acestora de a abandona procesul civil. Respectiv, perimarea fiind o consecință a lipsei de străduință și insistență în desfășurarea procesului civil.

Din considerentele redată și având în vedere că cererea de recurs depusă de Igori Vignan este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide de a restitui recursul.

În conformitate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, art. 118 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova, art. 9 alin. (1) al Legii cu privire la organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06 iulie 1995, art. 24 alin. (1), art. 269-270, art. 424 alin. (2), art. 426¹ alin. (1) lit. b¹), alin. (2) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se restituie recursul declarat de Igori Vignan împotriva încheierilor din 05 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Igori Vignan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat